

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна
Національної академії педагогічних наук України
Пряшівський університет (м. Пряшів, Словаччина)
Педагогічний факультет Карлового університету (м. Прага, Чехія)
Науковий університет імені Етвеша Лоранда (м. Будапешт, Угорщина)
Вища лінгвістична школа (м. Ченстохова, Польща)
Інститут педагогіки і психології
Університету імені Яна Кохановського в Кельціх (Польща)
Державний Університет «Utena College» (м. Утена, Литва)
Гуманітарний-педагогічний коледж
Мукачівського державного університету

ОСВІТА І ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ФАХІВЦІВ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Збірник тез доповідей
за матеріалами VII Міжнародної
науково-практичної конференції
26-27 жовтня 2023 року

Україна, Мукачево 26-27 жовтня 2023 р.

Рекомендовано до друку Науково-технічною радою
Мукачівського державного університету
(протокол № 3 від 25 жовтня 2023 р.)

Рецензенти:

Хомич Лідія Олексіївна – доктор педагогічних наук, професор, заступник директора з наукової роботи, Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України (м. Київ);

Козубовська Ірина Василівна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи ДВНЗ «Ужгородський національний університет» (м. Ужгород);

Теличко Наталія Вікторівна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри англійської мови, літератури з методиками навчання, Мукачівський державний університет (м. Мукачево).

Освіта і формування конкурентоспроможності фахівців в умовах євроінтеграції: збірник тез доповідей VII Міжнародної науково-практичної конференції, 26-27 жовтня 2023 р., Мукачево / Ред.кол.: Т.Д. Щербан (гол.ред.) та ін. Мукачево: Вид-во МДУ, 2023. 452 с.

ISBN 978-617-7495-53-5

У збірнику представлено тези доповідей учасників VII Міжнародної науково-практичної конференції «Освіта і формування конкурентоспроможності фахівців в умовах євроінтеграції». Учасниками конференції запропоновано до обговорення проблеми розвитку закладів загальної середньої та вищої освіти, освіти дорослих і професійної активності фахівців.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, аспірантів, які займаються проблемами національної освіти в умовах інтеграції в європейський і міжнародний освітній простір.

Редакційна колегія: Щербан Т. Д. – д.психол.н., професор (голова); Гоблик В. В. – д.е.н., професор; Товканець Г. В. – д.пед.н., професор; Кобаль В. І. – к.пед.н., професор; Молнар Т. І. – д.пед.н., доцент; Горват М. В. – к.пед.н., доцент; Мочан Т. М. – к.пед.н., доцент; Фенчак Л. М. – к.пед.н., доцент.

Відповідальність за достовірність фактів, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікацій.

© Мукачівський державний університет, 2023

DR. ERDEI G. VÁLTOZÁSOK? ÚJ IRÁNYOK? VAGY MINDEN A RÉGI? – A DEBRECENI EGYETEM FELNŐTTKÉPZÉSE.....	14
DR. PÁLFI S. RESEARCH ON CHILDREN'S RIGHTS IN HUNGARIAN KINDERGARTENS	15
MATULČÍK J. KOMPARATÍVNY VÝSKUM A MEDZINÁRODNÁ SPOLUPRÁCA V EDUKÁCII DOSPELÝCH	16
SAKALOVÁ B. VÝCHOVA K ZDRAVIU A ZDRAVOTNÁ GRAMOTNOSŤ NA PRIMÁRNOM STUPNI VZDELÁVANIA.....	18
SHEVCHENKO – LEDYAN C. CONTROL AND SUPERVISION OVER THE EXECUTION OF JUDGMENTS OF THE EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS.....	20
SHEVCHENKO – LEDYAN C. SPAIN: RESPECTING HUMAN RIGHTS	22
CHOVRIY S. TRAINING OF PEDAGOGICAL PERSONNEL FOR THE SYSTEM OF PROFESSIONAL EDUCATION IN THE CONDITIONS OF EUROPEAN INTEGRATION	24
CHOVRIY S., HAVOR A. THE ESSENCE OF THE “EMOTIONAL INTELLIGENCE” CONCEPT IN THE CONTEXT OF MODERN SCIENTIFIC RESEARCH	26
DR. PALLAY K., DR. MOLNAR F. THE IMPACT OF THE RUSSO-UKRAINIAN WAR ON THE STUDENT MOBILITY WITH STUDY PURPOSES FROM TRANSCARPATHTIA (UKRAINE)	28
HERTSOVSKA N., BIZHKO A. THE ROLE OF DISCOURSE COMPETENCE IN THE PROCESS OF LANGUAGE IMPROVEMENT	30
KHMYZOVA O. USING TED TALKS FOR IMPROVING LISTENING COMPREHENSION SKILLS	32
KRAVCHENKO T. THE CHALLENGES OF SCIENTIFIC COMMUNICATION IN THE DIGITAL AGE	33
ЩЕРБАН Т.Д., АНТОНІК Є.М. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СТУДЕНТІВ ЗАЛЕЖНИХ ВІД СПІЛКУВАННЯ У СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ.....	35
ЩЕРБАН Т.Д., ДАНКАНИЧ А.А. ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ МЕНЕДЖЕРА СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ У РАМКАХ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ «МЕНЕДЖМЕНТ ОРГАНІЗАЦІЙ»	37
ЩЕРБАН Т.Д., ДОЛИНАЙ Т.Т. ПСИХОЛОГІЧНІ ПРИЧИНИ АГРЕСИВНОГО СПІЛКУВАННЯ ПАЦІЄНТА З ЛІКАРЕМ.....	39
ЩЕРБАН Т.Д., САМОЙЛОВ О.С. СХИЛЬНІСТЬ ДО СЕЛФІ ЯК ОДИН ІЗ ВИДІВ СОЦІАЛІЗАЦІЇ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ.....	41
ЩЕРБАН Т.Д., ХОМА П.П. ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПЕДАГОГІЦІ.....	43
АВШЕНЮК Н.М. ХАРАКТЕРИСТИКИ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ: БІБЛІОГРАФІЧНИЙ АНАЛІЗ ПРОБЛЕМИ.....	45

САЩЕНКО Є.С. СУТНІСТЬ ТА РОЗВИТОК ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ КРЕАТИВНОЇ ОСОБИСТОСТІ.....	372	ЧЕКАН О.І., СІВАЧ М.І. АНАЛІЗ ЛІНГВОКОГНІТИВНОГО АСПЕКТУ ТЕМПОРИТМУ МОВЛЕННЯ: ПРОБЛЕМИ ТА ДОСЛІДЖЕННЯ	415
СІДОР Ю.І., ЛАВРЕНОВА М.В. РОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ОСЕРЕДКІВ КЛАСУ У РЕАЛІЗАЦІЇ ОСВІТНИХ ЗАВДАНЬ НУШ	374	ЧЕКАН О.І., ШКРІБА В.В. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В КОНТЕКСТІ ВПЛИВУ ЗАСОБІВ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ.....	417
СПІЦІНА А.Є. ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ФАХІВЦІВ ТРАНСПОРТНОЇ ГАЛУЗІ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ.....	376	ЧЕРЕПАНЯ Н.І. ПРАВИЛЬНЕ ХАРЧУВАННЯ – ОСНОВА ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ.....	419
СУБОТА А.А., МАЙБОРОДА І.Е. ХУДОЖНЬО-ТВОРЧИЙ РОЗВИТОК МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ МИСТЕЦТВА.....	378	ЧЕРЕПАНЯ Н.І., РОСПОПА Р.Р. СЮЖЕТНО-РОЛЬОВА РИТМІЧНА ГІМНАСТИКА ЯК ІННОВАЦІЙНА ТЕХНОЛОГІЯ ФІЗКУЛЬТУРНО-ОЗДОРОВОЇ РОБОТИ У ЗДО.....	421
ТАЙСТРА А.А., ГОРВАТ М.В. ОРГАНІЗАЦІЯ ДОЗВІЛЛЯ З МОЛОДШИМИ ШКОЛЯРАМИ У ПРАКТИЦІ СУЧАСНОЇ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ	380	ЧЕРНИЧКО В.І. ПРАВОВІ АСПЕКТИ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ В УМОВАХ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ.....	423
ТЕНКАЧ В.В., ГОРВАТ М.В. ІННОВАЦІЙНІСТЬ У НАВЧАННІ ЯК ЗАПОРУКА УДОСКОНАЛЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В СУЧАСНІЙ ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.....	383	ЧОВРІЙ С.Ю., БЛИЧКО В.А. ПЕДАГОГІЧНА ОСВІТА ШВЕЦІЇ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНОГО ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНОГО ПОСТУПУ УКРАЇНИ	425
ТОВКАНЕЦЬ Г.В., МАЛЕШКО А.Ю. ПЕДАГОГІЧНИЙ ТАКТ ЯК ОСНОВА СПІВРОБІТНИЦТВА ВЧИТЕЛЯ І УЧНЯ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ.....	385	ЧОНКА В.В., ЛІБА О.М. ФОРМУВАННЯ УЯВЛЕНЬ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ПРО ФУНКЦІОНАЛЬНУ ЗАЛЕЖНІСТЬ	427
ТОВКАНЕЦЬ Г.В., ОНАЦЬ М.В. ВПЛИВ ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ ЗАКЛАДУ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ НА РОЗВИТОК ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	387	ЧОРНОМОРЕЦЬ А.О., ХОМА О.М. ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ	430
ТУРОК В.В., МОЧАН Т.М. ОСВІТНЄ ІНФОРМАЦІЙНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ЯК НЕОБХІДНА СКЛАДОВА МОДЕРНІЗАЦІЇ ОСВІТИ.....	389	ЧУБІРКО О.Є., ХОМА О.М. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ СПІВПРАЦІ ВЧИТЕЛЯ ТА АСИСТЕНТА ВЧИТЕЛЯ В УМОВАХ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ.....	432
ФАБРИЦЬ І.І., ТОВКАНЕЦЬ Г.В. РОЗВИТОК КРЕАТИВНИХ ЗДІБНОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ ТЕОРІЇ РІШЕНЬ ВИНАХІДНИЦЬКИХ ЗАДАЧ	392	ЧУМАК В.Г., ХОМА О.М. ПІСЛЯБУКВАРНИЙ ПЕРІОД ЯК ЗАВЕРШАЛЬНИЙ ЕТАП НАВЧАННЯ ГРАМОТИ	433
ФЕРЕНЦІ А.М., ТОВКАНЕЦЬ Г.В. РОЛЬ КОЛЕКТИВНОЇ ТВОРЧОЇ СПРАВИ У РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ	394	ШЕВЧЕНКО О.В. ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У МАЙБУТНІХ ВІЙСЬКОВИХ ЖУРНАЛІСТІВ ЯК ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА.....	435
ФІЛЕЙ В.І., ЛІБА О.М. ФОРМУВАННЯ КЛЮЧОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ УЧНІВ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ	396	ШИПОВИЧ М.В. ОСОБЛИВОСТІ СЕМАНТИКИ БАГАТОЗНАЧНИХ СЛІВ В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ.....	438
ХОМА О.М. ФОРМУВАННЯ ТЕКСТОТВОРЧИХ УМІНЬ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ	398	ШКУРИНА А.О., МАЙБОРОДА І.Е. ФОРМУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЧНИХ УМІНЬ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ ДИЗАЙНУ І ТЕХНОЛОГІЇ	440
ЦЕГЕЛЬНИК Т.М., ГУРА А.М. ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ДО РОБОТИ В ІНКЛЮЗИВНОМУ СЕРЕДОВИЩІ.....	401	ЮРІНА М.М., ЛІБА О.М. РОЗВИТОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ НА УРОКАХ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.....	442
ЦІМБОТА І.М. ДО ПРОБЛЕМИ ОСОБИСТО-ПРОФЕСІЙНОЇ ЗРІЛОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ	403	ЮЩИК Л.В., ПОПОВИЧ О.М. ПАРТНЕРСЬКА ВЗАЄМОДІЯ ВИХОВАТЕЛЯ ЗДО З БАТЬКАМИ ДІТЕЙ РАННЬОГО ВІКУ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ	445
ЧЕКАН О.І. ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТИ ДЛЯ ОСІБ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ: АНАЛІЗ РІВНІВ ПІДТРИМКИ	405	ЯРЕМА М.М. ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ЗДО В СУЧАСНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ	447
ЧЕКАН О.І., БЛЯК О.В. РОЗВИТОК ГОТОВНОСТІ ДОШКІЛЬНИКІВ ДО ПИСЕМНОГО МОВЛЕННЯ: ІСТОРИЧНА ПЕРСПЕКТИВА.....	409		
ЧЕКАН О.І., ДИУСЬ К.І. РОЗВИТОК ТЕМПОРИТМУ МОВЛЕННЯ ДОШКІЛЬНИКІВ: ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ	411		
ЧЕКАН О.І., КУНДРИК М.М. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЩОДО ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ У КОНТЕКСТІ МОДЕРНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ.....	412		

Список використаних джерел

1. Барсукова Л. А. Формування соціальної компетентності в початковій школі. URL: <https://naurok.com.ua/formuvannya-socialno-kompetentnosti-v-pochatkoviy-shkoli-358696.html>
2. Матвієнко О.В. Губарева Д.В. Особливості формування ціннісного ставлення до людини у дітей молодшого шкільного віку: виховні заходи і батьківські збори. Київ: Видавництво Ліра-К, 2021. 112 с.
3. Товканець Г.В. Лендел В.В. Соціальна компетентність учнів старшого шкільного віку як об'єкт психолого-педагогічних досліджень. Актуальні питання гуманітарних наук. Вип. 59. Том 3. 2023. С. 255 – 261.
4. Юрченко О. Структура соціальної компетентності молодшого школяра. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. 2016. № 7 (61). URL: [file:///C:/Users/User/Downloads/pednauk_2016_7_25%20\(3\).pdf](file:///C:/Users/User/Downloads/pednauk_2016_7_25%20(3).pdf)

ФЛЕЙ В.І.,

ЛІБА О.М.

Мукачівський державний університет, Україна

ФОРМУВАННЯ КЛЮЧОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ УЧНІВ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ

На сьогодні суспільству потрібна людина, здатна успішно працювати й жити в умовах мінливого світу, здатна до активного оволодіння знаннями, вміннями застосовувати ці знання на практиці.

Щоб бути успішною людиною в сучасному світі, щоб знайти своє місце в житті, ефективно освоїти життєві та соціальні ролі, недостатньо володіти певною сумою знань у тій чи іншій галузі. Важливо, щоб сучасний випускник вмів працювати в команді, швидко адаптуватися до змінних життєвих ситуацій, використовувати знання для розв'язання життєвих проблем, був комунікабельним та вмотивованим на успіх.

Тому, важливою й актуальною проблемою сучасної школи повинно бути формування в учнів ключових компетентностей.

Компетентнісно орієнтований підхід до навчання закладено в основу концепції НУШ, який доповнюють: принципи дитиноцентризму та педагогіки партнерства, новий зміст освіти, а також сучасне освітнє середовище – безпечно, доступне та дружнє до дитини [1].

Компетентнісний підхід на різних етапах уроку передбачає наступне:

- підготовчий етап до засвоєння нових знань і способів дій або етап актуалізації потрібного навчального і життєвого досвіду учнів (на цьому етапі необхідно встановити рівень готовності учня до нової компетенції; здійснити корекцію компетенції і в деякій мірі сформувати компетенції);

Приклад. Перевірки домашнього завдання: математичний диктант (по сторінках домашнього завдання з обмеженим часом рішення); завдання «Знайди помилку», «Асоціативний куц». Результат: формування самоосвітньої компетентності;

- етап засвоєння нових знань та способів дій (на цьому етапі необхідно сформулювати нові компетенції в учнів, використавши при цьому новітні технології та інноваційні методи);

Приклад. Пояснення нового матеріалу з використанням отриманої учнями інформації. Мета: вчити короткому раціональному запису, відпрацювання вмінь робити висновки та узагальнення. Результат: формування інформаційної компетентності

- етап закріплення нових знань та способів дій (на цьому етапі учні працюють під контролем вчителя, вирішують конкретні навчальні завдання з поступовим збільшенням їхньої самостійності, відбувається безпосереднє застосування набутих компетенцій через висловлювання власних думок та сприйняття і розуміння думок інших. На цьому та на наступних етапах уроку учні вчать слухати інших, розмовляти стисло, обмінюватися знаннями);

Приклад. Закріплення, відпрацювання вмінь та навичок: 1. Математична естафета, «Математичне лото», логічний ланцюжок. Результат: формування пізнавальної, соціальної компетентностей. 2. Розв'язування задач декількома способами. Результат: формування інтелектуальної компетентності, продуктивної творчої праці;

- етап застосування знань та способів дій або етап застосування набутих учнями компетенцій (на цьому етапі учні самостійно вчать застосовувати набуті знання у звичних для них ситуаціях та під час розв'язування нестандартних завдань – за потреби вчитель здійснює консультацію);

Приклад. Застосування знань: Ділова гра «Бережіть ліс». Результат: формування інформаційної компетентності учнів – уміння одержувати, осмислювати, обробляти та використовувати інформацію з різних джерел; формування математичної компетентності учнів – уміння застосовувати знання з математики в реальному житті, формулювати математичні задачі та будувати математичні моделі для їх розв'язання, володіти обчислювальними навичками.

- етап узагальнення і систематизації знань (на цьому етапі учні показують своє вміння розв'язувати нестандартні задачі, що стимулює їх до самостійного здобуття знань та розвиває їхню здатність навчатися, формує пізнавальну компетентність. Саме в процесі самостійної діяльності розкривається здатність розуміти різні речі, явища, розкриваються особисті якості.

Приклад. Творча робота. Створення проєктів. Результат: формування загальнокультурної, інформаційної компетентностей

- етап контроль. Приклад. 1. Створення реклами (презентації) вивченої теми (уроку), робота в групах зі взаємною оцінкою. Результат: формування інтелектуальної, загальнокультурної, продуктивної творчої діяльності компетентностей. 2. Самостійна робота зі взаємоперевіркою; диференційована контрольна робота. Результат: формування соціальної компетентності

- на етапі Домашнє завдання 1. Скласти питання, кросворди, ребуси, задачі з теми уроку. Результат: формування компетентності самоосвіти та саморозвитку

2. Різноманітні задачі: репродуктивні, особливої складності, на кмітливність, математичну логіку і т.п. Результат: формування інтелектуальної компетентності.

У формуванні ключових компетентностей (комунікативних, соціальних, інформаційних, полікультурних) допомагають нестандартні уроки – урок-подорож, урок-диспут, урок-вікторина тощо та інтегровані уроки [2].

Життєві компетентності при викладанні математики сприяють:

- залученню учнів до самостійного пошуку й «відкриття» нових знань,
- розв'язанню задач проблемного характеру;
- використанню диференційованих дидактичних матеріалів,

комп'ютерної техніки, мультимедійних засобів навчання.

Отже, переорієнтація освіти на компетентнісний підхід означає: важливим стає не тільки наявність в учня певної системи знань, а й вміння застосовувати ці знання в навчанні та житті.

Список використаних джерел

1. Пометун О. І., Пироженко Л. В. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: Науково-методичний посібник. – К.: А. С. К., 2003
2. Раков С. А. Формування математичних компетентностей випускника школи як місія математичної освіти//Математика в школі. – 2005 – № 5.

ХОМА О.М.

Мукачівський державний університет, Україна

ФОРМУВАННЯ ТЕКСТОТВОРЧИХ УМІНЬ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Концепція Нової української школи, Державний стандарт початкової освіти передбачають формування в учнів комунікативної компетентності. Виходячи із цього, усі змістові лінії мовно-літературної освітньої

галузі спрямовані на розвиток зв'язного мовлення, що відбувається за чотирма рівнями: лексичним, вимовним, рівнем словосполучення й речення та текстовим. Текстовий є найвищим рівнем. Одне із важливих завдань початкової школи – це сформувати засобом рідного слова національно-мовленнєву особистість молодшого школяра та культуру українського мовлення. Текст має великі можливості для реалізації цих завдань: він передає інформацію різного змісту, граматичну будову речення, форми слововживання.

Проблема розвитку зв'язного мовлення досліджується низкою науковців (М. Вашуленко, М. Захарійчук, А. Мовчун, К. Пономарьова та інші). Відтак, М. Захарійчук, А. Мовчун розкрили особливості роботи над текстом у 3 класі [1]. О. Чупріна присвятила наукові розвідки проблемі методам розвитку зв'язного мовлення у початковій школі, з-поміж яких комунікативні. Дослідницею запропоновано прийоми вироблення зв'язного мовлення на текстовому рівні, зацентовано увагу на сучасних технологіях навчання, зокрема мультимедійних. «Використання в навчальному процесі мультимедіа створює умови для успішного досягнення педагогічних цілей освітнього процесу. Раціональне комплексне застосування посилює їх ефективність у реалізації форм і методів та засобів, добір яких необхідно здійснювати з урахуванням індивідуально-вікових інтересів, особливостей мети, цілей і змісту навчання» [2].

Оволодіння текстотворчими вміннями відбувається за трьома етапами. Перший із них передбачає оволодіння словом – збагачення та уточнення словника молодшого школяра. На уроці читання це відбувається у процесі роботи над художнім текстом. Під час вивчення української мови учитель передбачає роботу над поясненням лексичного значення слів, уточненням словника учнів. Другий етап включає роботу над словосполученням та реченням, третій – усне (згодом й письмове) складання зв'язних висловлювань.

Слово, речення є базовими одиницями для оволодіння вміннями складати тексти. Рекомендуємо використовувати аналітичні та синтетичні вправи, як приклад: мовні хвилинки («Робота над словом», «Працюємо із тлумачним словником», «Наша торбинка слів» та інші); редагування словосполучень та речень, інтерв'ю з другом у формі діалогу тощо. Як показує досвід роботи, слід звернути увагу на вилучення із мовлення учнів діалектизмів. Засвоєння речення вимагає клопіткої роботи, позаяк слід зацентрувати увагу на його інтонуванні, порядку слів, граматичній будові.

Третій рівень, як ми зазначали, передбачає формування в учнів умінь складати зв'язні висловлювання. Цей процес вимагає усної підготовки. Метод імітації дасть можливість молодшим школярам зрозуміти види текстів, їх структуру. Крім тексту-опису, тексту-міркування, тексту-розповіді,

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>